

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Slovenci in pravosodna uprava.

Govor poslanca »Slovenskega kluba« dr. Hočevarja v seji državnega zbora dne 25. junija 1908.
(Dalje.)

To dokazuje, da so na Koroškem popolnoma izvedli 1. točko binkoštnega programa, ker so že prej prideli 1. senatu mesto Celovec, dasi je dokazano, da ima Celovec dvojezičen značaj, kar je priznala tudi razsodba upravnega sodišča od 4. julija 1891, št. 2358.

Točka 3 odstavek a) binkoštnega programa razpravlja o jeziku pri sodiščih in slove (čita):

»Vloge, ki se rešujejo, ne da se zasliši druga stranka, in se o rešitvi obvesti le prositelj, se rešijo lahko pri imenovanih oblastih, razven vpisov v javne knjige, nemško ali pa slovensko. Rešitev se naznači v jeziku vloge.

Odstavek b) se pa glasi po binkoštnem programu (čita):

»Vloge, o katere rešitvi se morajo obvestiti poleg proslilca še druge stranke, se tudi lahko vlože nemško ali slovensko. Če je vloga nemška, se reši nemško, v drugih slučajih pa dvojezično.

Točka d) slove (čita):

»... ustmeno postopanje je pa slovensko le dopustno, če to določeno zahtevajo vse stranke.

In nadalje (čita):

»Slovenske nemščine nezmožne stranke morajo dobiti slovenski prevod, če to zahtevajo.

Končno (čita):

Izpovedbe strank in prič, ki govore slovensko, se lahko glede na besedilo protokolirajo v zaslišančevem jeziku.

Če si predočimo moja prejšnja izvajanja o praksi koroških sodišč zadnja leta sem, uvidimo, da so koroška sodišča daleč prekosila zahteve neke stranke v binkoštnem programu in da so smatrali dr. Lemischeve želje za preskromne in da so več in hitreje »prijorila«, kakor je Lemischeva stranka zahtevala.

Dvojezičnih rešitev ni, dobe se le samonemške, slovenskih predavanj ni, ne predstavljajo se v slovenščino nemški zapisniki in razsodbe, sploh slovenskih zapisnikov ni več, celo takrat ne, ko se pre-

iskujejo slučaji o krivem pričevanju, ko je gotovo besedilo izjave bistveno.

Vprašali boste, kaj hočemo doseči glede na navedena koroška dejstva.

Zahtevamo postavno zajamčeno enakopravnost.

Pred vsem protestiramo, da trpi pravosodna uprava samovoljno in tendenciozno zavračanje pravice po koroških sodiščih in pa anarhijo glede na postopanje v jezikovnem vprašanju. Zahtevamo, naj se v polnem obsegu zopet obnovi v jezikovnem oziru na Koroškem one razmere, ki so obstojale še pred nekaj leti. Ustreglo bi se koristim ljudstva, ki išče pravice, strinjalo bi se z dostojnostjo sodišč in nastal bi mir. Zgradil bi se pa tudi temelj za npravi razvoj slovenskega uradovanja do enakopravnosti, ki nam je že zdavnaj zajamčena po jezikovnih postavah in odlokih.

Kako li naj se to doseže? Jezikovno stanje naj bi določila neodvisna, nepristranska komisija, ki bi bila vredna, da se ji zaupa. To bi se pa le izvedlo, če bi priegnili komisiji poleg enega poslanca, tudi kakega celovskega odvetnika. Komisija bi morala poslovati v krajih, kjer obstojajo sodišča in bi pač dokončala svoje delo v 10 do 14 dneh.

Drugega načina ni. Koroški Slovenci so navajani, da njihovi nasprotniki kar utaje ali zavijejo, kar jim ni ljubo. Sodni uradniki niso dovolj nepristranski, da bi vodili preiskavo v gotovem oziru proti sebi objektivno.

Razmere pri štajerskih sodiščih.

Za izpoznanje boljše kakor na Koroškem so razmere glede na uporabo slovenščine v vseh sodnih zadevah osobito v kazenskih na Spodnjem Štajerskem. Imamo upravičene zahteve z ozirom na uradniška imenovanja. O vsem tem so govorili bistveno naši slovenski tovariši že v proračunskem odseku in se sklicujem zaradi pomanjkanja časa kratko na njihova izvajanja.

Enakopravnost na Kranjskem.

Preidem na kranjske razmere.

Mislil bi si kdo, da uživa slovenščina na Kranjskem ono veljavo, ki ji v polni meri gre. Saj je dežela malone čisto slovenska, 96 odstotkov Slovencev in 4 odst. Nemcev. Zato bi pač vsakdo pričakoval, da ni pritožb z ozirom na jezikovne postavbe in odloke, ki zagotavljajo enakoprav-

nost in da pri oblastvih ne pride v tej čisto slovenski pokrajini mala nemška manjšina z ozirom na poslovni jezik v poštah. A moti se, kdor tako sodi. Le Nemci imajo predpravo v jezikovnih zadevah celo tam, kjer nimajo le približno take večine na Štajerskem in Koroškem, kakršno imamo Slovenci na Kranjskem.

Kranjska sodišča rešujejo v praksi vsako vlogo v vlagateljevem jeziku, kar je popolnoma pravilno. Ker so stranke in vloge večinoma slovenske, zato so tudi razpravljalni in zasliševalni zapisniki, razsodbe in sklepi kakor tudi druge odredbe in obvestila strankam slovenska, kakor tudi glede na to akti. Saj to je naravno. Če pa vzameš v roko tak akt, vidiš na vsaki strani poleg slovenske rešitve kako nemško pripombo, n. pr. »spis odposlati, akte preskrbeti, vid. denarno knjigo, napravi kazensko izkaznico itd.« Vprašam: Kakšen stvaren namen ima to? Bi li namena ne dosegla slovenska opomba, ne da bi se onemogočila nemški nezmožni stranki pravica, da vpogleda in prepiše akt?

Že vpisna opomba, ki jo dobi vsaka vloga, in ki se smatra pa § 62 sodnega reda za potrjeno, je nemška. Registri se vodijo le nemško, dasi nadomeščajo odgovodovni, »opominjalni in potrdilni register zapisnike, dasi stranka svojo prečnjo naznani slovensko in kljub temu, da mora potrdilni register celo podpisati.

Samo nemško se vodi tudi register o rubežnih, dasi se morajo podajati iz njega po § 384, št. 10 sodnega reda strankam in interesentom pojasnila in smejo vpogledati vanj. Vodi se samonemško tudi v slovenskih eksekucijskih zadevah. Vprašam, kak namen ima samonemščina v navedenem strankam namenjenem važnem registru? Kakšna nevarnost li grozi državi in nemštvu, če bi se register, ki je namenjen le strankam, da vpogledajo vanj, ne vodil zgolj nemško, marveč tudi slovensko?

Notranje uradni jezik.

Sklicujejo se na takozvan notranje uradni jezik, ki naj bi bil nemški. Kakšen pa je kriterij za pojmovanje notranjega uradnega jezika pri pravkar navedenih biležkah in registrih, ki imajo zgolj namen, da se jih poslužujejo stranke in jih le zmedeje nemške opazke, če dobe v roko drugače čisto nemški akt? Se-li tako postopanje strinja z namenimi uspešnega pravo-

sodja, ki naj bi bilo tako, da bi ne bilo pritožb?

Pogoji za notranje uradni jezik so tu le toliko časa, dokler ne pozove sodišča kaka stranka, dokler, rekel bi, aparati še ne delujejo. Govorim popolnoma čisto akademsko, ker ne priznavamo notranje uradnega jezika v onem smislu, ki je zdaj običajen, z ozirom modernih načel neposrednega ustmenega postopanja, z ozirom na sodnike, lajike itd.

(Dalje sledi.)

Našega kmeta bližnja prihodnost.

Na Gorenjskem, meseca julija.

Članek »Škoda po suši« v »Slovenku« št. 148 je bil dopisniku takorekoč vzet izpod porsa.

Nenavadna suša meseca maja in junija — po mnogih krajih cela dva meseca ni bilo zdatnega dežja — je povzročila kmetsko gospodarsko krizo, ki bo imela za deželo velike gmotne posledice.

V tem trenutku, ko smo dan za dnem pričakovali in prosili deževnih oblakov in vode, še nismo prav čutili potrebe, da bi globočje prevdarili škodo, ki je nastala vsled pomanjkanja vlage. Sedaj pa je skrajni čas, da kmet pregleda položaj in misli, kako za bližnjo prihodnost uredi svoje gospodarstvo.

Prvo je, da vemo, pri čem da smo. Mrve bomo pridelali letos toliko manj, da se bo morala prodati velika množina živine. Dopisnik se ozira seveda najprej na to, kar vidi okoli sebe ali skuša osebno. Na travnikih na ravnem, na debeli ali celo pognojeni zemlji, je sena manj, ena četrtnina ali celo tretjina kakor druga leta. V senožetih, bregovih, ali na peščenem svetu ali pod drevjem, je sena manj polovica. In takih travnikov ima brez dvoma Kranjska pretežno večino, zlasti Notranjska in Dolenjska. Pa tudi na Gorenjskem, v kranjski okolici, na sorškem polju, v poljski dolini, v blejskem kotu, je suša silno gospodarila. Gospodarji iz posameznih krajev bodo najbolje vedeli poročati, kake sledove je suša zapustila.

A da ni mrve, bi se morda še pretrpelo, če bi bilo slame in otave dovolj! Pa tudi zadnje krme bo mnogo manj kakor druga leta, in otave morda celo nič, če v najkrajšem času ne namoči. Od žit je po

LISTER.

Kapitan Sharkey.

Spisal C. Doyle. Posl. J. K. (Iz knjige: The green Flag.)
(Dalje.)

»Torej niste imeli sreče!« je zavpil pomagač Joshua Hird z blehim obrazom z ladje.

»Njih taborišče je bilo prazno, toda najbrže šele pridejo,« je rekel Craddock z roko na lestvi.

Nekdo se je začel smejati na krovu. »Zdi se mi,« je rekel pomagač, »da bi bilo bolje, da ostanete v čolnu.«

»Zakaj?«

»Ko pridete na krov, sir, boste razumeli.« Govoril je nekako čudno in nerazločno.

Craddocku je zarudel njegov suhi obraz.

»Kaj je to, gospod Hird?« je zavpil in skočil na ograjo. Kaj pa mislite, da zapovedujete mojemu moštvu v čolnu!«

Toda, ko je lezel čez ograjo, z eno nogo že na krovu, a z drugim kolenom še na ograji, je neznan človek z brado, kakor predivo, katerega ni še nikdar opazil na krovu svoje ladje, naglo skočil k njemu in

zgrabil za njegov revolver. Craddock ga je pograbil za pest, toda v istem hipu mu je odvzel njegov pomagač sabljo.

»Kakšna nesramnost je to?« je zavpil Craddock in se divje oziral. Toda moštvo je stalo v malih gruclah na krovu, se smejalo in šepetalo med seboj, a nikomur ni prišlo na misel, da bi mu pomagal. Celu v tej naglici je Craddock opazil, da so bili jako čudno napravljeni, v dolgih suknjah, kakor se rabijo pri ježi, žametastih plaščih in okolu kolen so imeli pisane trakove, tako, da so bili bolj podobni modnim gizdalinom nego mornarjem.

Ko je opazoval njihove čudne figure, se je udaril s pestjo po čelu, da bi se prepričal, da ne spi. Krov se mu je zdel umazanejši nego je bil, ko ga je zapustil, in na njem so bili tuji, zagoreli obrazi, ki so se obračali od vseh strani proti njemu. Poznati ni nikogar razun Joshue Hirda. Mar so zaplenili njegovo ladjo, ko ga ni bilo tu? Mar so to okoli njega Sharkeyevi ljudje? Pri tej misli se je besen iztrgal in izkušal splezati v svoj čoln, toda tucat rok ga je takoj zgrabilo in potisnilo skozi odprta vrata v njegovo lastno kabino.

V tej je bilo vse drugače, kakor v kabini, ki jo je zapustil. Tla so bila drugačna, strop je bil drugačen in tudi oprava je bila drugačna. Njegova je bila priprosta in resna. Ta je bila razkošna in vendar umazana, okrašena z redkimi, žametasti-

mi preprogami, polnimi vinskih madežev, in obita z dragocenim lesom, ki je bil ves preluknjan s krogliami iz revolverja.

Na mizi je bil velik zemljevid karibskega morja in poleg njega je sedel, s šestilom v roki, gladko obrit, bledoličen človek s kožuasto čepico in rdečkasto obleko iz damasta. Craddock je obledel, ko je zagledal njegov pegasti obraz, njegov dolgi, tenki nos z velikimi nosnicami in njegove rdeče obrobline oči, s katerimi ga je meril, kakor mojstrski igralec, ki je popolnoma uničil svojega nasprotnika.

»Sharkey!« je zakričal Craddock.

Sharkey je odprl svoje ozke ustnice in se kihajoče zasmejal s svojim visokim glasom.

»Tepec!« je zavpil, se sklonil in zbadal Craddocka s svojim šestilom v pleča. »Tepec, prismojeni tepec, boriti si se hotel z menoj?«

Ne bolečine njegovih ran, ampak Sharkeyev zaničljivi glas je spravil Craddocka v divjo besnost. Skočil je nad gusarja, tulil od besnosti, bil, suval, se zvijal in se penil. Šest mož je bilo treba, da so ga vrgli na tla med ostanke razbite mize — a niti eden ni ostal brez znamenj vjetnikove besnosti. Toda Sharkey ga je opazoval še vedno z istim zaničljivim pogledom. Od zunaj je dohajalo pokanje lomečega lesu in krik prestrašenih glasov.

»Kaj je to?« je vprašal Sharkey.
»Potopili so čoln s strelom in moštvo je v vodi.«

»Naj ostanejo tu!« je rekel gusar. »Zdaj veš, Craddock, kje si. Na krovu ladje »Happy Delivery« si in v mojih rokah. Imel sem te za pogumnega mornarja, malopridnež, predno si se začel hliniti. Tvoje moštvo ni bilo nič boljše nego moje. Ako hočeš, podpiši to pogodbo, kakor je storil to tvoj pomagač, ali te pa vržem raz krov, kjer je tvoje moštvo?«

»Kje je moja ladja?« je vprašal Craddock.

»Preluknjana v zalivu.«

»In moštvo?«

»Tudi v zalivu.«

»Torej naj sledim še jaz v zaliv.«

»Prerežite mu kite pod koleno in vrzite ga raz krov,« je rekel Sharkey.

Neštevilno raskavih rok je zgrabilo Craddocka in ga vleklo na krov, in krmarski pomagač Galloway je že izvlekel svoj nož, da ga pohabi, a v tem je prihitel Sharkey z jeznim obrazom iz svoje kabine.

»Tega psa lahko bolje porabimo!« je zavpil. »Vrag me vzemi, ako to ni čudovit načrt. Vrzite ga v shrambo za jadra in nadenite mu železje, a potem pridi sem, Galloway, povedati ti hočem, kaj name ravam.«

(Dalje prihodnjič.)

Gorenjskem odrasla samo rž, pšenica je vsled suše že trpela, majhna pa sta ostala posebnost ječmen in oves. In vsak način bo pridelek slame pičel. Po krajih, kjer se jejo manj žita in krma obstoji iz senožetne mrve, še druga leta pride slama manj v porabo, nikar letos ob taki suši. Tudi otave ne moremo pričakovati, ker so tla za koso bila ob solnne vročine kar zapečena. Živina po »gmajnah« pa letos strada, ker se paša nič ne izpodraža.

Ni čuda torej, če gospodarji s skrbjo gledajo v prihodnost, ker bodo morali znatno zmanjšati število svoje živine, od katere edino dobe kak prihodek, — ali pa na veliko draginjo kupovati mrvo, če jo bodo sploh mogli dobiti. In vprašanje — kje bo denar? Nasledek suše se kaže najbolj na sejnih, kjer cene padajo rapidno. Najbolj posebno pri tem je to, da se mesarji norčujejo iz kmeta, cene mesa pa so že dva meseca dosledno enako visoke.

Po štetju z dne 3. junija 1902 je bilo na Kranjskem 245.000 repov živine in 15 tisoč konj. Mi računamo na vsako živinč, če stoji v hlevu, povprečno na leto 50 starih centov krme — odrašena goveda jih potrebuje tudi 70, pa z ozirom na mlado govedo rečemo samo 50. Ako se govedo pase ali zeleno krmi, to računa nič ne spreminja; žival mora dobiti za čas paše primerno množino trave.

Za vsakega konja pa računamo 80 centov mrve. Potemtakem potrebuje kranjska goveda na leto 12.250.000 centov krme, in konji 1.200.000 centov, torej skupno 13 milijonov 450 tisoč centov krme, ali okroglo 14 milijonov. Računali nismo nič ovac, nič prašičev, katerih je 169.000. Ako smo pridelali tekoče leto samo eno tretjino manj mrve — nočemo nič pretiravati, saj vsak gospodar lahko sešteje, koliko voz bo letos manj spravil pod streho, kakor druga leta — potem znaša odpadek od 4 do 5 milijonov centov krme. Vrednost tega blaga si izračunaj bravec sam!

S temi 4 do 5 milijoni centi mrve bi se lahko preredito do 80 tisoč živine. Torej toliko živine kaže ali prodati ali pa ne rediti telet!

Ako to pomislimo, potem je čisto resnično, da čaka našega kmeta in našo deželo resna gospodarska kriza.

Dokazovati, da je potrebno, da s pomožno akcijo posežejo vmes oblasti, katerim je itak javno blagostanje dolžnost, je pač odveč. Mislimo pa, da c. kr. vlada pri najboljši volji ne bo Bog ve kaj naredila. Pomagano bi bilo vsaj nekaj, če bi se napravili po posameznih glavarstvih magacini, kamor bi se iz drugih krajev napeljala krma in po znižani ceni prodajala kmetom, da bi ne bilo treba toliko živine oddajati iz dežele.

A že v tem trenutku je morda še bolj važno skušati privabiti tuje kupce, morda celo iz Nemčije, na naša sejmišča, da ne bo kmet na milost in nemilost izročen domačim mesarjem. Brez dvoma je to aktualno vprašanje. Potrebno bi bilo, da bi se iz naših gospodarskih društev in poslancev ter zastopnikov deželne vlade konstituiral odbor, ki bi to nujno stvar vzel v roke, da išče sredstev in potov, da varuje gospodarski položaj kmeta, kolikor je sploh mogoče.

Štrajk na Sorškem polju.

Značilen za razmere v papirnicah Leykam-Josefthalske družbe je dopis, ki nam ga je poslal priprost delavec. Navaja, da so delavci prosili in moleđovali že dve leti za izboljšanje plač, a ravnateljstvo ni hotelo prav ničesar ugoditi. Prisiljeni smo bili zato, da pričnemo plačilno vojsko proti našemu delodajalcu!

V tvornicah pri nas je uradništvo zelo čudno nastopalo. Nad delavstvom se je vpilo kot na živino, priganjali so nas že tako, da ni bilo več lepo, osobito, če se še pomisli, kakšno sijajno plačo da imajo celo delavci, ki delajo po 20 do 30 let v tvornici. Pa zasluži veliko takih moških delavcev le po 1 K 50 v do 1 K 80 v, delavke pa 1 K do 1 K 10 v dnevno. Zdaj naj pa pomisli široka javnost, kako naj živi oženjen delavec pri taki plači s 5 otroci in z ženo, obito še ob sedanjih draginjah!

Če si prosil posameznik, naj se ti izboljša plača, so mu pa odgovorili, le počakaj, moramo pregledati knjige. Čez dva meseca pa, ko si vprašal, če so že pregledali knjige, si pa dobil odgovor: »Če ti ni prav, ti pa damo obračun.« Kaj je hotel delavec? Naprej je delal za prejšnjo plačo. Saj svoje rodbine in svojih otrok le ni mogel zapustiti, da si poišče kruha drugod. Ravnatelj sam se je izjavil, da bo odslovil stare delavce.

Zdaj pa pomislite! Delavci, ki so delali leta in leta, zapustili v tvornici svoje moči, naj pa grejo na stara leta beračiti. Ni pa ostalo zgolj pri besedah. Pred nekaj tedni je odpustil ravnatelj delavca Jurmana, ki je delal že 38 let v tvornici. To je na izpodbilo dno. Kdo se nam bo čudil, da smo

jeli nastopati in groziti s sredstvom, v današnjih časih tako navadnim, s štrajkom? Saj smo molčali leta in leta, morebiti še predolgo.

Nevoljo je še povečevalo, ker ravnateljstvo sploh starih delavcev ni upoštevalo. Novim delavcem je dalo plače 1 K 80 v, stari pa so še naprej imeli po 1 K 50.

Delavstvo je pri nas složno. Tako složno, da je pripravljeno vztrajati če treba tudi dva ali tri mesece. Tako piše naš dopisnik, sorški delavec.

O položaju med štrajkujočim delavstvom včeraj smo dobili sledeča poročila:

Danes zjutraj so vstavile delavke nekatere osebe, ki so hotele kaziti stavko. Delavke so ubogali, le neki Andrej Malenšek se jim je branil. Popolnoma nepotrebno so pa orožniki nastavili nasajene bajonete proti delavkam, kakor da so največje hudodelke. Še več. Orožniki so aretirali delavca Frančiška Dehovnika, ker je prijel Malenška za roko, ko je udrihal po dekletih.

Prav odločno protestiramo, da so aretirali in celo odvedli delavca Dehovnika v zapor. Hudodelstva ni napravil nobenega. Zakaj torej splošno poznanega delavca tirate kakor kakega hudodelca v zapor? V državnem zboru ministri vedno naglašajo, da se ob takih slučajih, kakor so tudi štrajki, ne sme ljudstva razburjati! Pričakujemo od okrajnega glavarstva za ljubljansko okolico, a tudi od kranjske deželne vlade, da dá primerna navodila varnostnim organom, kako naj postopajo proti delavstvu in naj ga ne razburjajo.

Ne glede na to je bilo včeraj pred papirnicama na Sorškem polju zelo živahno. Pazniki in uradniki namreč jako pridno delajo in brusijo, pa nalagajo blago, stavkujoče delavstvo jih pa gleda, in jim je kazalo včeraj zemlje. Knjigovodja je belil blago. Na delovodjo Ribiča je delavstvo zelo ogorčeno, ker je šel v Tržič iskat brusarjev. Upamo, da v Tržiču ne bo našel nobenih stavkokazov.

O nadaljnjem izidu stavke bomo objavljali natančna poročila.

Škofja Loka.

Spored:

1. Ob 8. uri odkorakajo došla društva v sprevedu iz kolodvora v mesto v sledečem redu: Godba. — Trobentači. — Predsedstvo »Zveze telovadnih odsekov«. — Zvezni načelnik. — Zvezni telovadni odseki. — Predsedstvo »Slovenske krščansko-socialne zveze«. — Društva.
2. Sprejem gostov pred mestom.
3. Spreved v mesto.
4. Pozdrav pred mestno hišo.
5. Sveta maša na glavnem trgu.
6. Spreved po mestu.
7. Zborovanje »Slovenske krščansko-socialne zveze« v »Društvenem domu« ob 11. uri.
8. Kosilo ob 1. uri.
9. Javna telovadba na Krennerjevem travniku ob pol 4. uri.
10. Po javni telovadbi ob pol 6. uri

Veselica

v gostilni pri »Balantu«.

Pri javni telovadbi in veselici sodeluje slavna domžalska godba. Pri veselici nastopi več pevskih zborov.

JAVNA TELOVADBA

»Zveze telovadnih odsekov« v nedeljo, dne 26. julija, v Škofji Loki.

Začetek ob pol 4. uri popoldne.

Spored:

1. Rajalni nastop. — 2. Proste vaje, izvaja 400 telovadcev. — 3. Orodna telovadba. — 4. Nastop izbranih telovadcev na drogih. — 5. Nastop zveznega vaditeljskega zbora na drogu. — 6. Rajalni odhod.

Javna telovadba v Škofji Loki se prične točno ob pol 4. uri popoldne. Vstop k javni telovadbi je prost. Samo nekaj sedežev bo napravljenih krog telovadišča in se bodo prodajale vstopnice v Škofji Loki pred zborovanjem v »Društvenem domu«.

AVSTRO-OGRSKA.

Burian odstopi.

Z Dunaja poročajo, da se s svojega dopusta ne povrne več na svoje mesto državni finančni minister baron Burian.

Gosposka zbornica.

Gospokozbornična proračunska komisija je imela sejo, ki so se je udeležili tudi ministr. predsednik, notranji minister, finančni, železniški in poljedelski minister. Po kratki razpravi je komisija odobrila postavbe o prodaji državnih premičnin, o državnih uslužbencih in pa melioracijsko postavbo.

Pergelt napoveduje obstrukcijo.

Pergelt je imel v Warnsdorfu shod, na katerem je grozil z obstrukcijo, če Beck ne izpolni svojih obljub do oktobra.

Nemci proti tržaški mornariški oblasti.

»Nemško-radikalna korespondenca« grozi z nastopom proti tržaški mornariški oblasti jeseni, češ, da v škodo nemških uradnikov protežira slovansko uradništvo.

Košut.

Košutovo zdravstveno stanje se je v toliko izboljšalo, da je zapustil posteljo. V sredo misli potovati v Budimpešto.

Izpremembra generalitete.

Przemyselski korni poveljnik fcm. Pino najbrže odstopi. Poveljstvo najbrže prevzame podmaršal pl. Pott.

Odstavljeni policijski načelnik.

V Mitrovicah je iz neznanih razlogov odstavljen policijski načelnik Lazić.

Angleški kralj v Ištu.

Angleški kralj bo sprejet v Ištu z največjim sijajem. Pri sprejemu bodo navzoči vsi nadvojvode in najvišji dvorjani.

»Praga«.

V navzočnosti trgovinskega ministra Fiedlerja so izpustili v Trstu nov Lloydov parnik »Praga«. Navzoč je bil tudi praški župan. Trgovinski minister je v svojem govoru naglašal, da se kmalu zbliža Češka po novi železnici v Adrijo.

ITALIJANSKI IN RUSKI ČASTNIKI V BOLGARIJI.

Vedno več ruskih in italijanskih častnikov obiskuje Sofijo. Zdaj sta tam italijanska majorja Zomioli in grof Constinioli, iz Rusije pa majorja generalnega štaba Lebedov in Djakov.

NOVO SRBSKO MINISTRSTVO

še ni imenovano, ker še ni sprejel Popovič finančnega ministrstva. Popovič se namreč nahaja v inozemstvu. Načelnik srbske kabinete pisarne, Kristić, je izjavil, da so vse govorice o kraljevem odstopu izmišljene.

KRUTI NASTOP GUBERNATORJA GENERALA KAZNAKOVA.

Grozna poročila dohajajo iz Sosnovic in okolice, ki so v zvezi z nameravanim napadom na carja. Zapri so več sto oseb. Ker ni v sosnoviških zaporih več prostora, pošiljajo jetnike v Lodz, Varšavo in v druga mesta. Orožništvo postopa grozno kruto. Mnogo oseb so mučili orožniki do smrti. Zapiranje je ukazal gubernator Kaznakov, ki je zadušil pred dvema letoma moskovsko revolucijo. V nekem malem kraju so zapri nad sto oseb. Kaznakov je razpustil z ozirom na vojno stanje vsa delavska in društva inteligence. Osobito kruto postopajo z rudarji, ki jih vlepajo. Gubernator je poslal k več rudnikom posebne vlake, v katere so naložili vse rudarje in jih odpeljali v zapore. Po mestih zapirajo inteligenco, osobito jude. V vasi Bilevice je orožništvo posebno kruto nastopalo. V postelji je presenetilo 23-letnega rudarja Fridilkova, ki so ga ranili nevarno z dvema streloma. Nato so ga izvlekli iz postelje, ga vlekli v kuhinjo, kjer so ga s puškinimi kopiti tolko časa obdelavali, da je umrl. V nekem rudniku so ustrelili nekoga 18-letnega delavca. Neki jetnik je izpovedal, da ni kriv. Pričeli so ga nato bičati, ga vrgli na tla in toliko časa prepevali, da je omedlel. Polili so ga nato z vodo, da so ga še nadalje mučili. Končno je mož priznal političen umor, a preiskovalni sodnik je pozneje kmalu dognal, da si je mučeni revež izmislil umor, da se končajo muke. Kaznakov je potrdil vse smrtnne obsodbe. Sodne razprave s dvema ali štirimi smrtnimi obsodbami se ponavljajo zadnje tedne malone vsak dan.

PROTI ŠPANSKIM ANARHISTOM.

V Trempu je odkrila policija skladišče razstrelivnih snovij. Zapri so tri moše in eno žensko. V Segurju je pa zaprla policija dva anarhista, ki sta preizkušala na polju razstrelila.

PREDUJEMI NA PORTUGALSKEM.

Preiskovalna komisija je dognala, da se niso dajali državni predujemi zgolj članom vladarske rodbine, marveč tudi visokim uradnikom. Neki visoki uradnik z letno plačo 10.000 frankov, je dobil predujema četr milijona frankov, drugi 625.000 frankov, tretji je bil imenovan za guvernerja neke afriške kolonije, pustil si je izplačati plačo za pet let, nato se je pa odpovedal službi. Komisija naznani imena uradnikov parlamentu. Mnogo visokih uradnikov je kompromitiranih.

VOJAŠKI UPOR V MONASTIRJU.

V Monastirju se je uprlo 7000 vojakov. Groze, da umore vse generale, če ne izpuste 38 mladoturskih častnikov. Sultan je ukazal, da morajo obsoditi ali kratko ustreliti vse, ki se upirajo njegovi avtko-

riteti. Iz Male Azije je odposlanih 32.000 mož, da zaduše upor. — Močna grška četa je napadla 18. t. m. bolgarsko vas Ribarci. Grški četaši so masakrirali 25 oseb, 4 ranili, vas pa zažgali.

Dnevne novice.

+ **Škofja Loka.** V nedeljo ob priliki zleta v Škofjo Loko bo daroval na glavnem trgu ob pol 10. uri sv. mašo veleč. g. kanonik Jos. Šiška, govor pa bo imel čast. gosp. kaplan Val. Zabret. Pred mestom pozdravita poleg domačega gosp. župnika došle goste deželni in državni poslanec Fran Demšar in deželni poslanec Ivan Zabret. Pred mestno hišo pa pozdravi goste gospod župan.

+ **Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta.** Za nadučitelja v Spodnjem Zemonu je imenovan g. Jan. Šviligoj. — Definitivno so nastavljeni: učiteljice Amalija Trampuš v Spodnjem Zemonu, Klotilda Kunasz v Suhorju, Anton Knap v Vrabčah, Antonija Albrecht v Tunjicah, Pavla Potočnik v Komendi, Marija Habe v Brusnicah, Fr. Karmel na Šenturški gori. Nadučitelj v St. Petru pri Rudolfovem je postal g. Fr. Mlakar. Dalje so nastavljeni: Štefanija Kokalj v Gorenjem Logatcu, Frančiška Valenčič v Starem trgu pri Ložu, Josipina Verce v Vavti vasi. Upokojena sta učitelja Anton Pegan v Matenji vasi in Ludovik Fettič-Frankheim v Mokronogu. Učitelj Rajmund Mežan je prestavljen v Sodražico. — Nadučitelj Fran Silvester se kazensko odstrani s Črne vrha. — Reaktivirana je učiteljica Ludovika Tschretnik in nastavljena v Colu pri Vipavi. Učiteljica Frančiška Mikec je iz Dragatuša prestavljena v Žužemberk. Šolski sluga na nemški gimnaziji v Ljubljani je postal Jožef Sperner.

+ **Iz deželnega šolskega sveta.** Ker je v poročilu k ternopredlogu za učiteljsko mesto na gimnaziji z nemškim učnim jezikom ravnateljstvo naglašalo, da so službe na tej gimnaziji podeliti le nemškim rojakom, so v današnji seji slovenski člani deželnega šolskega sveta proti temu protestirali. Dr. Šusteršič je izjavil, da po dogovoru z vlado veljajo za gimnazijo z nemškim učnim jezikom analogne določbe kakor za slovenske gimnazije. Ni treba, da bi bili kompetentje rojeni Nemci, ampak morajo biti kvalificirani za nemški učni jezik, kakor morajo biti na slovenskih gimnazijah vsi kvalificirani za slovenski učni jezik. Deželni šolski svet je vzel to na znanje.

+ **Afere nadučitelja Silvestra v Črnem vrhu nad Idrijo** so v današnji seji dale posla c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Zapisnik preiskave proti njemu obsega take stvari, da se je vladnemu referentu gnusilo celega prebrati in je moral v sredi nehati! Ker je po dogodkih v Črnem vrhu izključeno, da bi ostal Silvester še tam in ker je ravno tako izključeno, da bi obdržal še samostojno vodstvo kake šole, je predlagal vladni referent kazensko premešitev. Dr. Lampe je izjavil, da tak učitelj sploh ne more več poučevati na nobeni šoli kranjske dežele in je predlagal odstavljenje. Temu se je pridružil dr. Šusteršič, ki je naglašal, da je vestna dolžnost, braniti otroke našega ljudstva pred takimi učitelji in je opozarjal na posledice ljudske nevolje, ako se usiljuje taki učitelj. Dr. Tavčar je izkušal prati Silvestra. Slednjič je bilo sklenjeno s šestimi proti štirim glasovom, da se Silvester ne odslovi, soglasno pa, da se kazensko prestavi. A kam? Gotovo imajo krajni šolski sveti prvo besedo, in zato se naj vsak krajni šolski svet dobro prepriča, kdo in kaj je črnogorski nadučitelj. Izvedeli bodo v Črnem vrhu dovolj. Je pa še eno vprašanje: Ali je kranjska dežela dolžna plačevati vsakega učitelja? O tem se bo treba razgovoriti v deželnem zboru!

+ **Štrajk šolskih otrok na Koroškem.** Danes nam je došlo sledeče poročilo: V Selah pri Borovljah štrajkajo otroci slovenskega razreda na ljudski šoli, ker je prestavljen slovenski učitelj Šmid in počuje zopet zagrizeni nemškutar Lulek. Na slovenskih razredih učne moči vedno menjujejo, zato ogroženje ljudstva, ki je zdaj dalo duška v šolski stavki. — Da se je potrpežljivo koroško slovensko ljudstvo lotilo tega skrajnega sredstva, dokazuje, kako gnjile in nevzdržljive so jezikovne in šolske razmere na slovenskem Koroškem. Vpije pa tudi glasno po remeduri!

+ **Bastardi** okoli celovških »Freie Stimmen« ne morejo strpeti, da ne bi v vsaki številki omenjene kloake hujskali proti Slovincem. Sicer umejemo, da so oblike narodnostnega boja na jezikovno tako razvnetem in razrovanem ozemlju kot je Koroška nekoliko krepkejšje in silnejše. Toda duhamorno in podivjano izzivanje nemškonacionalnih listov sega že tako daleč, da se je bati, da epidemija šovinizma okuži vse sloje in stanove ter ubije smisel za vsako pametno delo. Zadnje »Fr. Stimmen« se n. pr. zaganjajo v koroško kršč-

socialno organizacijo, ker se udeležijo glavne »Zvezine« skupščine v Škofji Loki! Tudi jim ni prav, da je »Slovenec« nedavno svaril pred polutrovanjem St. Ilija na Štajerskem od strani »Südmarke«, dasi dejstvo ne morejo in tudi ne izkušajo utajiti. Zato pa tembolj psujejo in onesnažujejo vse, kar jim pride pod roke. Ali res ni več Nemca, ki bi ga bilo sram takih glasilov?

— **Finančni ravnatelj**, dvorni svetnik Alojzij Kliment, si je včeraj dal predstaviti višje uradništvo.

— **Pravosodni minister** je prestavil sodnijske pristave dr. J. Cvetka iz Metlike v Trebnje, A. Nagodeta iz Radovljice v Ljubljano, dr. J. Polca iz Trebnja v Radovljico, avskultanta dr. J. Vidovica in dr. J. Pichlerja imenoval je za sodnijska adjunkta, prvega v Ložu, drugega v Metliki.

— **Umrl** je preteklo nedeljo v Spitalu na Koroškem okrajni komisar Herman Bauer. Njegova žena je pa ravno dan po preje v Ljubljani povila zdravega dečka.

— **Nezgodna na planinah**. V nedeljo popoldne je na Veliki planini (kamniške planine) udarila strela v neko smreko, pod katero je vedril desetletni pastir Balantič iz Županjih njiv, okrog njega pa je bilo šestero glav govedine. Govedina je bila takoj mrtva, pastirja je pa strela težko poškodovala na glavi, vratu in desni rami. Pastir bi najbrže ne prišel k sebi, ko bi mu ne bil njegov tovariš, ki se je vedril pod drugo kake tri metre oddaljeno smreko, udihaval sape. Danes (20. julija) so ga pripeljali s planin in ga najbrže oddajo v bolnišnico. Govedino so razkosali in na dveh vozeh pripeljali v nižavo. Deček sedaj že govori, a je jako prestrašen in ves trd.

— **Nemška zmaga**. Nemškutarji so zmagali minuli četrtek v trdo slovenski občini Slovenji Plajberg na Koroškem.

— **Hmelj** pada na trgih v Zalcu in Norimberku v ceni, kar je zadnji čas povsod deževalo in so si hmeljišča odpomogla.

— **12.400 K** je dovolilo poljedelsko ministrstvo državne podpore za zgradbo vodovoda v Borjah in St. Lambertu v litjskem okraju.

— **Toča v Istri**. Dne 14. t. m. zvečer je grozna toča, ki je tolkla dve uri, uničila vinograde v Baderni, Zbandaju, Sv. Ivanu od Šterne in Tinjanu pri Pazinu. Še drugi dan popoldne je ležal led na kupih. Zadnje upanje ubogega ljudstva — trtje — je uničeno.

— **Umor na cesti**. V letovišču Pale pri Sarajevu je delavec Meho Čelo ponoči med 16. in 17. t. m. zabodel na cesti pek-kovskega pomočnika Stipa Jurletiča. Zločinca iščejo.

— **Samoumor**. V Djakovu se je usmrtila Lina Krauss, soproga tamošnjega branjeva. Nesrečnici je bil otemenel duh.

— **Toča na Hrvatskem**. Dne 15. t. m. je na Posavini strašna toča uničila vse pridelke. Padala je debela kakor golobja jajca, na nekih krajih je bila ledena plast 30 cm visoka. 15 vasem preti glad.

— **Strašna nesreča v Sarajevu**. Dne 17. t. m. je pokrivač Mitar popravljajl neko streho. Prišel je preblizu roba, se prekucnil ter padel naglavički na progo električnega tramvaja. V tem hipu se pripelje električni voz, ki zagradi nesrečnega ter ga popolnoma zmečka. Mitar zapušča vdovo in dva nepreskrbljena otroka.

— **Zvonik** pri podružnici na Ravnih pri Zagorju ob Savi je dobil novo streho, ker je prejšnjo lansko leto uničila strela.

— **Dež**. V nedeljo 19. julija je po Dolenjskem dež vsaj toliko namočil zemljo, da bode mogoče orati za ajdo in repo. Oblaki kažejo še na dež, upati je toraj, da bode še deževalo. Studenci se še niso zadosti oživili.

— **238.000 kron** je defravdiral tovarnar Beer pri hranilnici v Plattnu blizu Karlovih var.

— **V morje so izpustili** 18. t. m. na Reki torpedno križarko »Triton«.

— **Iz Bohinjske Bistrice** smo prejeli: Sobotnemu dopisniku »Slovenskega Naroda« iz Bohinjske Bistrice kratko to-le: Naj se podpiše s polnim imenom pod svoj dopis v »Narod«, kakor sem se jaz v svojem dopisu v »Slovenec«. Dokler bo pa svoje ime skrival in iz zasede blatil poštene ljudi, smatram pod svojo čast, se s takim človekom sporekati. Toži naj le, bomo vsaj vedeli, kdo da je. Tam bo dobil zaslužen odgovor. J. Piber, župnik.

— **Iz Novega mesta** se nam poroča: Iz Amerike pošilja nekdo v obliki male knjižice laži in obrekovanja čez č. g. Rado Vlašiča, dekana iz Prezida, na obmejne Slovence. Obmejni Slovenci ga prav dobro poznamo. Č. g. dekan krščuje in spoveduje obmejne katoliške Slovence čez 30 let. Prav priden, vljuđen in postrežljiv je č. g. dekan. Zatorej smo mu prav hvaležni. Amerikanskemu obrekljivcu pa ne verjamemo ničesar. Č. g. dekan bo obhajal dne 6. julija 1908 zlato mašo. Želimo, da bi zlatomašnik doživel še veliko let! Bog naj mu podeli vsega v izobilju! Novi

kot, dne 30. junija 1908. Krečič Ivan, učitelj.

— **Hrvaško katoliško akademsko društvo »Domagoj«** v Zagrebu je premenilo svoje dosedanje prostore. Novi prostori se nahajajo na Vseučiliškem trgu št. 1 (dvorišč, I. nadstropje), kamor naj se pošiljajo vsa pisma in listi.

— **122 milijonov je šlo v zrak**. Preteklo leto se je pokadilo v Avstriji za 122 milijonov 79.430 K, torej za 2.897.321 K več nego leta 1906. Tobaka se je prodalo 587.621.840 kg, cigar 559 milijonov komadov, cigaret 1786 milijonov. To je davek, nad katerim pa godrnjajo navadno le ženske, in vendar znaša dvakrat toliko, kakor zemljiški davek! Tudi tu bo treba na shodih povedati, posebej mladini, koliko se zapravi pri kajenju!

— **Trebelno - Hladnik**. Piše se nam: Glede na pojasnilo slavnega tajništva c. kr. kmetijske družbe kranjske v št. 162 »Slovenca« naš dopisnik jemlje na znanje, da je stavbeno vodstvo železnice Trebnje-St. Janž navajalo kmetijsko družbo brez pravice. Bilo je dne 19. junija 1908. ob 4. uri popoldne. Poročevalec in lastnica parcele 1394/3 davčne občine Bistrica sta zahtevala odškodnino, ker sta bila njena travnika vsa razvožena. Načelnik stavbenega vodstva je pa rekel, da več ne plača kot dva vinarja od štirjaškega metra, ker je baje kmetijska družba izrekla, da na Kranjskem je ceni letni pridelek na travnikih prve vrste 2 vin. na štirjaški meter. Da se je stavbni podjetnik skliceval na kmetijsko družbo v korist podjetništva, dasi ne odgovarja dejstvom, kar je on trdil, je zopet dokaz, kako malo se ozira podjetništvo na korist kmetovalcev. Zemljo za nasip jemljejo, kjer se jim zdi, barake stavijo, koder se jim zljubi, prehode delajo, koder hočejo, ne glede na oddaljenost vasi, in če se kdo pritožuje in zahteva odškodnino, pa vpijejo: ljudstvo nasprotuje železnici, je nazadnjaško, ne podpira naprave itd. Prehoda pri vasi Dule niso prenamerili vkljub vsem pritožbam, dasi je bilo pri prvem obhodu določeno, da bode prehod tam, kjer so ljudje želeli, sedaj so ga pa naredili par sto metrov nižje, tako da imajo vaščani hud ovinek in še klanec na obeh straneh proge. Kako lahko bi naredili pod tirom prehod!

— **Ustanovni shod gasilnega društva v Zagorju ob Savi** je bil v gostilni gospe Weinbergerjeve. Pristopilo je nad 50 članov. Za načelnika je izvoljen topliški nadučitelj g. Fr. Kozjak. Udeležil se je shoda tudi tajnik zveze, g. Trošt, ki je prigovarjal, naj složno sodelujejo vse stranke. Shod bi se bil lahko zavrnil prav lepo v znamenju sloga. A liberalni pijonar Tauffer ter »velezaslužni« Saiko in še par socialnih demokratov so morali tudi tu pokazati svojo svobodomiselno oliko. Da se prepri ni razvelj še bolj, so naposled tudi naši glasovali za ves odbor, kakor ga je sestavil Čobal. — Škoda, da se je že pri začetku v to tako potrebno, človekoljubno društvo poizkusilo zanesti strankarstvo!

— **Nenadna smet**. Karmela Vidovič, stara 27 let, stanujoča v ulici Molin a ventu v Trstu, je nenadno umrla za kapjo.

— **Polzkušen samoumor**. Tereza Šusteršič v Trstu, stara 32 let, je hotelo skočiti v morje radi nesrečne ljubezni. Ljudje so preprečili njeno nakano in spremili so jo domov v ulico Pozzo bianco št. 4.

— **Dvorazredna višja dekliška šola v Vinkovcih** bo razpuščena: gojenke bodo obiskovale gimnazijo. Dosedaj obiskujejo deklice že sledeče hrvatske gimnazije: v Mitrovici, Vukovaru in Zemunu.

— **Ponarejevalci bankovcev prijeti**. V Bjelovaru so zaprli Madžara Ggörgyja Rajmana, njegovo ljubimko Marijo Maksimović in peka Josipa Valputiča, ki so v Bjelovaru in na sejmu v Severinu razpečavali ponarejene bankovce.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

Stajerske novice.

š **Razbor pri Slovenjgradcu**. V nedeljo, dne 19. julija, je bilo na našem visokem hribu ustanovljeno izobraževalno društvo. Soba, ki bo odslej dom tega društva, je bila polna poslušalcev. Domači župnik pozdravi s toplimi besedami navzoče in da besedo podpredsedniku S. K. S. Z., profesorju dr. Hohnjecu, ki v poljudnem in temeljitom govoru razloži pomen in namen izobraževalnih društev. V odbor so bili izvoljeni sami vrli in značajni možje in mladeniči. — Narodna stranka tudi pri tej priliki ni mogla ukrotiti svojega miroljubnega srca ter je ob istem času priredila protishod, ki pa se je šele mogel začeti, ko je nekaj naših pristašev iz radovednosti prišlo poslušat, kaj so govorili veliki gospodar Volk iz Šoštanja o posojilnicah, in neki

učitelj o gosencih in veččah na sadnem drevju. Ta protishod se je nad vse klaverno začel in še bolj klaverno končal.

š **Shod pri Sv. Janžu** na Dravskem polju je zadnjo nedeljo lepo izpal. Udeležilo se ga je kljub slabemu vremenu nad sto mož, ki so s pozornostjo poslušali govornike. Govorili so: državni poslanec Pišek o državni podpori za seno in drugo, potovalni učitelj Pušenjak o združništvu, podpredsednik K. Z. Mlakar o organizaciji K. Z. Shod se je lepo in mirno izvršil, čeprav je neki mladi gospod hotel malo zabavljati, pa je bil krepko zavržen. Takim gg. bi svetovali, da naj malo zakone preštudirajo. Vseh udeležencev tega shoda je bila želja, da bi K. Z. še letos imela tam shod ali kje v obližju. Kmečki stan se organizira, zato pa nas napadajo naši nasprotniki. Naš klic bodi: Na plan, kmečki stan!

Ljubljanske novice.

lj **Seja »Rafaelove družbe«** bo jutri v sredo, 22. t. m., ob 6. uri zvečer v tajništvu K. T. D. Želi se polnoštevilne udeležbe!

lj **Poročena** sta bila včeraj v tukajšnji stolnici g. Miladin Miklič, asistent južne železnice, z gđno. Ivanko Cajnko. Na mnoga leta!

lj **Upokojen** je nadporočnik deželno-brambovskega polka št. 27 baron Baum.

lj **Morilec v Velesovem** — v Ljubljani prijet. V Velesovem sta v nedeljo v neki gostilni popivala rudokop Ivan Juvan, rojen 15. junija 1877. leta v Velesovem in pristojen v Št. Jurju, okraj Kranj, in posestnikov sin Andrej Pogačar iz Olševka. Prvi je prišel pred nekaj časom iz Amerike, kjer je bival dve leti. Med navedenima pa je vkljub temu, da sta bila prijatelja, prišlo do razpora, katerega posledica je bila, da je Ivan Juvan trikrat ustrelil z revolverjem na Pogačarja in ga dvakrat zadel v glavo, enkrat pa v hrbet. Pogačar je ostal mrtev na licu mesta, morilec je pa neznano kam pobegnil. Mestna policija o umoru po orožništvu iz Št. Jurja ustno obveščena, je takoj začela obirno poizvedovati po ubeglem morilcu, ga tudi izsledila v neki gostilni v Kolodvorskih ulicah ter aretovala. Morilec dejanje skesano priznava. Revolver, s katerim je na Pogačarja streljal, je prinesel iz Amerike ter ga je pri pobegu v Ljubljano vrغل proč. Izročil se je deželnemu sodišču.

lj **Vojak tat**. Delavcu Matiji Maroltu, doma iz Sodršice, ki se je včeraj povrnil iz Amerike in prenočil v prenočišču v Kolodvorskih ulicah št. 28, je bila ukradena iz spalne sobe listnica, v kateri je imel 900 K denarja, potem ura z verižico, vredna 100 K, in revolver, vreden 14 K, v gostilni spečema delavcema Francu Ribariču in Gregorju Kosecu pa iz žepa srebrni uri v skupni vrednosti 41 K. Mestna policija, o tem obveščena, uvedla je takoj obirne poizvedbe in dognala, da je nek vojak 27. pešpolka v tej in tudi drugih gostilnah popival z Antonom Bačnikom iz Rovt pri Blokah, ki se je bil tudi povrnil iz Amerike. Ko sta končno prišla v gostilno v Kolodvorskih ulicah št. 28, sta se ločila. Vojak je ostal še nekaj časa v gostilni, potem je šel pa na Dunajsko cesto, kjer si je najel izvoškega in se peljal v neko hišo v Zvonarskih ulicah. Tam je vojak kazal mnogo denarja. Sum se je takoj upravičeno obrnil na vojaka. S pomočjo inšpekcijskega častnika se je vojaka v osebi prostaka Ivana Schafferja v vojašnici izsledilo. Pri njem so našli vse tri ure, za denar pa s početka ni hotel ničesar vedeti. Končno se je pa našla denarnica in revolver na dvorišču, kamor ju je bil vojak vržel. Vojak bode poplačal svojo nepoštenost z zaporom, oškodovanci pa dobijo svoje reči nazaj.

Razne stvari.

Interesantno štatistiko

objavlja o ženskem kongresu, ki se je ne dolgo temu vršil v Rimu. »Gazzetta di Venetia«. Navzočih je bilo pri sejah 447 dam; od teh se je diskusije udeležilo 446, le ena ni govorila, in ta je bila zastopnica lombardskega zavoda za — gluhomene deklice. Govorov je bilo vsegaskup 628, in sicer vsi improvizirani. Referati tu niso všteti. Od teh 447 dam sta le dve bili menj stari kot 20 let, starejših kot 50 let je bilo 378. Bilo je navzočih še 113 očalov, 107 lornjet, 184 povečalnih steklov, 39 avb, 7 lasulj, 18 tobačnic za njuhanje. Te dame so med kongresom odposlale 3122 brzojav s 240.000 besedami. Razglednic so razposlale 140.000.

Poškodovana ladja.

Poškodoval se je parnik »Theresa« Austro-Americane. Ladjo vleče neki nemški parnik v Gibraltar.

Močan potres

so čutili 20. t. m. ob 9. uri dopoldne v Slatini.

Umorjen častnik.

Veleposestnika in vpokojenega poročnika Giacomuzzija v Baros Hevicseru je ustrelil inženir Kardos.

Oder se podri.

V Zomboru se je podri oder. Dva delavca sta ubita, trije nevarno ranjeni.

Povodnji na Beneškem.

Na Beneškem je prestopilo zaradi deževja mnogo rek bregove.

Nesreča na florentinški električni železnici.

Iz tira je skočil v Florenci električni voz in zadel v neko hišo. Ranjenih je deset oseb, med njimi trije nevarno.

Utonilo 2000 oseb.

Ob povodnjih v Tokatu, Mala Azija, je utonilo 2000 oseb, med njimi 800 jetnikov in 600 rekrutov.

Katoliško društvo učiteljc na Bavarskem je imelo koncem lanskega leta 936 rednih, 1489 izrednih in 71 častnih članic.

Koliko je učitelj? Število učiteljc, ki sodelujejo pri vzgoji mladine, je dokaj naraslo. V knjigi »Žensko gibanje« so navedene sledeče številke: Avstrija 20.000, Ogrska 5.986, Švica 3.600, Angleška 66.300, Irska 7.000, Danska 1.800, Švedska 2.649, Norveška 2.354, Rusija 22.400, Francija 49.400, Italija 31.800, Portugalska 22.000, Združene države 76.348. Ako upoštevamo v omenjenih državah število učiteljc, tedaj se nam pokaže kaj zanimiva slika o razmerju med ženskimi in moškimi odgojitelji. V Avstriji ima ženski spol 28 odstotkov vseh učiteljskih moči, v Švici 36, na Angleškem 71, na Irskem 53, na Danskem 28, na Švedskem 35, na Norveškem 69 (v mestih), 26 (na deželi), na Ruskem 36, na Francoskem 46, na Italijanskem 63, na Portugalskem 88, v Združenih državah 92, v Nemčiji 15.

Telefonska in brzojavna poročila.

POLITIČNI POLOŽAJ.

Ischl, 21. julija. Danes sta semkaj dospela Beck in Derschatta. V četrtek bosta cesarju poročala. Baron Beck bo cesarja informiral o političnem položaju, ki je nastal vsled demisije Pradejeve.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Dunaj, 21. julija. Gosposka zbornica se je danes popoldne sešla, da reši zakonske načrte poslanske zbornice. Gosposka zbornica bo v to svrhu še jutri zborovala.

BURIAN NE ODSTOPI.

Dunaj, 21. julija. »Neues Wiener Tagblatt« dementira vest, da odstopi baron Burian.

RAZPUŠČEN OBČINSKI SVET.

Zader, 21. julija. Občinski svet v Kninu je razpuščen zaradi demonstracij proti banu Rauchu.

ROŽDESTVENSKI NI UMRL.

Dunaj, 21. julija. »Frankfurter Zeitung« poroča, da je vest, da je umrl admiral Roždestvensky, kar je bilo objavljeno v vseh današnjih listih, neresnična.

CAR ODOBRIŁ PRORAČUN.

Peterburg, 21. julija. Car je odobril od dume sprejeti državni proračun.

RAZDRUŽENA ZAROKA.

Praga, 21. julija. Poročnik Georgevič in vdova bivšega finančnega ministra Kaizla sta se ločila.

NEZGODA.

Vitkovice, 21. julija. Tu sta zadela skupaj dva premogarska vlaka. En stroj in sedem voz je razdrobljenih, ranjena pa samo ena oseba.

PONEVERBA.

Praga, 21. julija. Občinski tajnik Karol Hlavac v Libušinu je defravdiral iz občinske blagajne 50.000 K in pobegnil.

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.

O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.

Dobi se pri Mihael Kasnerju v Ljubljani.

1646 40-3

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Moč in smer vetra
20	9. sveč.	730.9	16.0	sl. jzah.	del. obl.	
21	7. ajutr.	31.7	14.8	sr. svzh.	jasno	0.8
	2. pop.	31.9	23.2	sr. jzah.	sk. obl.	

Srednja včerajšnja temp. 16.4°, aorm. 19.9°.

Darovi.

Za S. K. S. Z. so darovali: g. Alojzij Klavns 1 K; g. Jos. Podboj 1 K; g. Novak iz Ribnice 1 K kot dobiček pri igri; g. Fr. Borec in Fr. Benda vsled poravnave v neki kazenski zadevi po g. dr. V. Peganu 15 K. —

TRŽNE CENE.

Budimpešta 21. julija.

Pšenica za oktober	11:23
Rž za okt.	9:48
Oves za okt.	8:40
Koruza za maj 1. 1909	7:32
Koruza za julij	7:60

Efektiv: 5 višje.

Žive uharice (a K 20—45), **gozdne jerebice**, **mlade medvede**, **jelene**, **srne**, **divje koze** (a K 100—200) in **drugo divjačino** kupim vsaki čas in plačam takoj po zelo visoki ceni. Razpošiljanje na moje stroške. Pismene ponudbe naj se pošilja na: **Karol Gudera**, Dunaj VI./2., dvorni založnik, veletržec z živalimi. 1763 1—1

Službo želi premeniti takoj

trgovski pomočnik

mešane stroke, izurjen špecerist. Naslov pri upravnistvu „Slovenca“. 1765 3—1

Zahtevajte zastoj

Na franko moj veliki, bogato ilustrovani glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst mikelnastih, srebrnih in zlatih ur, kakor tudi vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih, gubenega orodja, jeklenega in usnjatega blaga po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remont, ura avic. izvir. „Roskopf“ pat. ura registr. „Adler Roskopf“, nikel remont z eldne Goldin rem. ura „Luna“, katesje s dvojnimi plaščem „Gloria“ „dvojni plašč“ „eklep, veritica z rločico na pero in karab., 15 gr. težka“ ura s kuhališča K 8-58, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3-10, barcvaldska ura K 2-80.

Za vsako uro Metke pismeno jamstvo! Mikelnast rločko! Zamenjavo devotijena, ali denar nazaj!

Prva tovarna za ure **Hanns Konrad**, s. in ka. dvorni založnik v Mostu (Brüx) 654, Češko. 2315 1—4

Dečka, kateri je izvršil štirirazredno ljudsko šolo z dobrim spričevalom in je lepega vedenja, sprejemem za

UČENCA

v trgovino z mešanim blagom.

Ivan Traun, Marija Novastifta 1752 pri Ptuj. 3—2

Slavnemu občinstvu, posebno pa prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam svojo dobro urejeno

podobarsko in pozlarsko obrt

v Wolfvovih ulicah št. 1 nasproti francišanske cerkve ter vsa v vso to stroko spadajoča dela kot izdelovanje oltarjev, prižnic, tabernakljev itd. in zagotavlja kolikor možno umetno in fino ter trpežno izdelavo po lastnih in predloženih načrtih.

Cene zelo zmerne! Priznana dovršena dela! 466 Z odličnim spoštovanjem 52—19

Aleks. Götzl podobar in pozlatar.

Steckenpferd-lilijno-mlečno-milo.

Najmilejše milo za kožo. 674 40—16

Stanovanje

3 ali 4 sobe, se išče za november ali prej. Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“ pod R. 1764 3—1

Št. 1110.

Zlate svetilke: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobost. št. 11. sred. stvo

Seydlin Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se porabl

Razglas.

Radi oddaje zgradbe enorazrednega novega šolskega poslopja v Stari-Lipi razpisuje se očitna obravnava in zmanjševalna dražba na dan 29. julija 1908 ob 11. uri dopol.

v občinski pisarni na Vinici ozir. ob 10. uri dopoldan na licu mesta v Novi Lipi.

Pisanim z 1 K kolekovanim ponudbam naj se priloži 10% varščina stroškov tega dela ali pa vseh del na katere se ponudba glasi, ter se ima ponudilo zapisati z črkami in besedami kakor tudi naj iste obsegajo izrečno opombo, da so dotičnemu oferentu vsi pogoji, stroškovnik in načrti dobro znani in da se istim brezpogojno podvrže. Stavbena dela so naslednje proračunjena:

1. zidarsko delo na	9265 K 94 v
2. kamnoseško delo na	435 „ 04 „
3. tesarsko	3797 „ 23 „
4. mizarsko	1030 „ — „
5. ključavničarsko delo na	1343 „ 19 „
6. kleparsko delo na	386 „ 32 „
7. pleskarsko	229 „ — „
8. slikarsko	68 „ 83 „
9. steklarsko	202 „ 25 „
10. pečarsko	305 „ — „
11. notranja oprava	430 „ 29 „

Skupna vsota 17493 K — v

Take ponudbe se bodo sprejemale pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlju le do dneva obravnave, na pozneje dole ponudbe se sploh ne bo oziralo.

Navedene dele stavbenega elaborata in stavbene pogoje si vsakdo lahko ogleda v navadnih urah pri podpisani oblasti.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 8. julija 1908.

Dražbeni oklic.

Za zgradbo nove ljudske šole v Kamni gorici vršila se bode zmanjševalna dražba

dne 26. julija ob 4. uri popoldne

pri županstvu v Kamni gorici.

Obris in stroškovnik razpoloženi so pri županstvu ponudnikom v upogled. Tudi se zamorejo pismene ponudbe do dne dražbe vložiti.

Krajni šolski svet v Kamni gorici, dne 15. julija 1908.

Pletarska šola pri Sv. Barbari v Halozah

izdeluje in priporoča razne pletenine, kakor: jerbaške za razpošiljanje sadja, jezbase za perilo, košare za potovanje, koške za papir, mizice za cvetlice, razne stole in drugo pohištje iz vrbovine.

O cenah in tudi v sprejemu učencev daje pojasnila. 1766 5—1

Cena vrčku 20 v.

Cena vrčku 20 v.

prazdroj (Urquell) in črno pivo (Bockbier)

iz meščanske budjeviške pivovarne se toči v Sodnijskih ulicah 4 in na Rimski cesti 5.

Dobi se tudi pristni domači šampanjec.

Trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10

priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših klobukov, cilindrov in čepov, kakor tudi najtrpežnejših čevljev. 2250 2—2

Velika serijska prodaja!

60% nižje cene pri vseh poletnih predmetih,

kakor tudi: batist za dame, platnina, kostumi iz svetlega blaga, pique in platnena krila, dalje bluže s čipkami in iz batista, lister za gospode in dečke ter perilno blago za obleke kakor tudi blago za lahne poletne obleke.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIČ

1326 39

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Zalec in Laško

priporoča svoje izborna pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko).

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljave na dan sprejema restavracije „Narodnega Doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Podružnica v Spiljetu.

Delniška glavnica 111 K 2,000.000. 111

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond 111 K 200.000. 111